

Peter Murphy

Yes, we can!

Het *Algemeen Dagblad* opende 6 november met de kop: 'Een nieuw Amerika'. Met daaronder: 'De eerste zwarte president, symbool van hoop en verandering'. Toen ik dat las, moest ik direct denken aan Gertjan Verbeek, trainer/coach van Feyenoord. En ik zag een kop voor me: 'Een nieuw Feyenoord'. En daaronder: 'De eerste Friese trainer/coach, symbool van onverzettelijkheid en verandering'. Verschil tussen Obama en Verbeek is vooralsnog dat de eerste nog aan het zware werk moet beginnen en Verbeek al een boek kan schrijven over de ongemakken die je er bij verandering gratis bij krijgt.

Ik denk dat Barack Obama dondersgoed in de gaten heeft wat hem nog te wachten staat na zijn verkiezing als president. De man is een uitstekend en congruent spreker met briljante zinnen als 'It's about you, not about me' en 'This is not a collection of individuals, we are the United States of America'. Razend knap zoals zijn speechschrijver in zijn huid heeft weten te kruipen. Obama is een meester in het afstemmen op zijn toehoorders. Met afstemming begint elk contact. Obama verbindt mensen met elkaar. Eigenlijk is elke speech van Obama gebaseerd op dit eenvoudige communicatieprincipe.

Rond mei 1998 ontstond bij NOC*NSF de gedachte om een scholingsprogramma voor bondscoaches aan te bieden. Als technisch adviseur Teamsport organiseerde ik voor teambondscoaches een aantal keer per jaar middagbijeenkomsten over een specifiek onderwerp, begeleid door een gastspreker of workshopleider. Na anderhalf jaar voorbereiding ging in 2001 het programma MasterCoach in Sports van start. Er werd mij gevraagd of ik dit programma verder wilde begeleiden. Er was naar mijn bescheiden mening behoefte aan verandering en vernieuwing in de manier van coachen in ons land. Het coachen was bij ons nogal sterk *be like me*-gericht. Klonen dus. Het vervelende van klonen is alleen dat, meestal zonder dat men dit zelf beseft, ook de minder goede eigenschappen en aspecten van een persoon worden gedupliceerd. Dat lijkt mij niet gewenst. Een coach die goed wil communiceren met zijn sporter doet er goed aan zich eerst eens over zichzelf te buigen en zich af te vragen hoe te communiceren. In een haperende relatie wil een coach zich wel eens aanpassen aan de sporter (*be like you*). Loopt dat ook in het honderd, dan worden anderen vaak het ideaalplaatje (*be like them*). Kameleongedrag. Meestal is het dan over en uit, en word je opgevolgd door een nieuwe coach.

De visie van NOC*NSF Topsport is dat de sporter centraal staat en dat de coach stuurt en niet andersom. Vanuit die gedachte is de leerroute MasterCoach in Sports ontwikkeld. Dat betekende dat er op een hoger niveau ingezet moest worden dan in de

meeste opleidingen gebruikelijk is. Sleutelbegrippen waren persoonlijke effectiviteit, leiderschapsontwikkeling en groei als persoon. Ze werden gecombineerd met sociaalpsychologische concepten als 'identiteit' en 'binding', en opgetild tot het niveau van overtuigingen, doelstellingen en strategieën. Ga d'r maar aan staan! Zo'n sporttakoverstijgende leerroute was niet gebruikelijk in de sport, en zeker niet in de top.

Zestig bondscoaches hebben inmiddels dit programma gevolgd. Weinigen zullen zich nog de slogan herinneren die Mickey Huibregtsen als voorzitter NOC*NSF het land in slingerde: 'sport als inspiratiebron voor de samenleving'. Een mooie zin die de kernwaarde van sport tot uitdrukking brengt: sport als het cement voor onderlinge samenhang. Ik hoor er niet veel meer over, maar de slogan heeft gewerkt. We zijn het ons misschien niet bewust, maar handelen er wel naar.

Een aantal jaar later kwam Joop Alberda met zijn toptienambitie. Er ging een storm door sportief Nederland; zijn ze daar gek geworden op Papendal! Nederland bij de beste tien van de wereld. Lachen! De visionair Alberda hing achterover en wachtte zijn tijd af. Charles van Commenée betrad als technisch directeur het speelveld, maakte zich hard voor de topsportcoach en voor topsportprogramma's, en voerde sportminnend Nederland weer terug naar de sportvloer. Zijn leidmotief: 'Het is niet elke vier jaar... het is elke dag!' We zijn nu zover dat de consequentie van fulltime sportprogramma's en het gedrag wat daar bij hoort, namelijk elke dag trainen, (bijna) gemeengoed geworden is. Topsporter zijn is een vak, en daar hoort een opleiding bij.

Ik hoor nog teveel op verjaardagen dat onze topsportprogramma's moeten kunnen concurreren. Dat is niet goed genoeg. Ze moeten beter zijn. In de topsport is het gewenste eindproduct winnen. Laat daar geen misverstand over bestaan. De weg er naar toe, het proces, kan verschillend zijn. De moderne coach kent zichzelf, kan adequaat afstemmen op de sporter, weet (ver)binding te bewerkstelligen en, indien gewenst, een diepere betekenis te geven aan de relatie. Acceptatie, van de sporter door de coach en van de coach door de sporter, is te weinig. Het moet verder, dieper. De huidige maatschappij zoekt ook naar binding.

Obama en Gertjan Verbeek weten wie ze zijn. Beiden schromen niet om in de spiegel te kijken, en die hangt niet op hun rug! Ze streven binding na, en binding overstijgt winst en verlies. Om me heen zie ik een sterke behoefte aan coaches die mensen kunnen inspireren en binden. Obama heeft overigens wel een smetje. Zijn running mate Biden lijkt teveel op hem. Teveel van hetzelfde, dat zie je ook vaak bij samenwerkende sportcoaches. *Can we change? We zullen zien.* ■